

Tweedekans-re-integratie

De recente Beleidsdoorlichting van het Nederlandse re-integratiebeleid meldt dat trajecten doorgaans een “klein, positief effect” hebben. Desalniettemin blijft het kabinet sterk inzetten op re-integratie. Ondanks dat geen van de argumenten voor re-integratie onomwonden positief uitvalt, lijken enige verbeteringen mogelijk. Zo kan re-integratie gericht worden ingezet en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering overzichtelijker.

Binnen het Nederlandse re-integratiebeleid bestaan de zogenoemde tweedekanstrajecten. Deze tweede kans geldt voor werklozen die hun re-integratietrajecten zonder succes hebben beëindigd – zij hebben geen werk gevonden en hun traject veelal voortijdig beëindigd. De tweedekanstrajecten lijken symbool te staan voor het vertrouwen dat de overheid in re-integratie heeft: vroeg of laat zal de inzet van trajecten succesvol zijn.

Ook de recent uitgebrachte Beleidsdoorlichting Re-integratie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is in de geest van de tweede kans geschreven (Ministerie van SZW, 2008). Dat wil zeggen: het re-integratiebeleid als geheel krijgt, ondanks de geringe effectiviteit van bemiddeling en scholing, een tweede kans. Het kabinet twijfelt dan ook niet aan nut en noodzaak van re-integratiebeleid. In de woorden van het Ministerie van SZW: “Re-integratie is een onmisbare schakel in de ambities van het kabinet om meer mensen aan het werk te helpen en meer sociale samenhang in de samenleving te brengen” (Ministerie van SZW, 2008).

Zoals verwacht heeft de Beleidsdoorlichting kritiek opgeroepen, met het verzoek van de Tweede Kamer tot een parlementaire hoorzitting eind maart dit jaar als grootste wapenfeit. Op het eerste gezicht lijkt dit een herhaling van zetten. Al eerder waren er namelijk

discussies over het nut en de noodzaak van re-integratie na het verschijnen van rapporten van CPB (2000), IBO (2001), SCP (2003) en De Koning *et al.* (2004). Steeds was de boodschap hetzelfde: de effecten van re-integratie zijn gering.

Zeven argumenten

Toch is er nu iets wezenlijk veranderd. Voorheen trok het kabinet onderzoeksresultaten veelal in twijfel, met als argument dat het inzicht in effectiviteit nog te gering was voor harde conclusies en dat meer onderzoek nodig is (IBO, 2001). Inmiddels vormt dit echter geen punt van discussie meer, en erkent de Beleidsdoorlichting dat de effecten van beleid doorgaans gering zijn (Ministerie van SZW, 2008). Toch acht het Ministerie van SZW hiermee het pleit niet beslecht ten nadele van re-integratie. Kort gezegd komt het erop neer dat het beleid beter kan en veel van de vruchten van het re-integratiebeleid nog niet zichtbaar zijn.

Verdient re-integratiebeleid dus een tweede kans? Wat is er nodig om re-integratie te legitimeren – ondanks de tegenvallende effectiviteit? Voor een antwoord op deze vragen zullen hieronder zeven mogelijke argumenten voor re-integratie nagelopen worden. Al deze argumenten komen in mindere of meerdere mate terug in de Beleidsdoorlichting. De eerste vier richten zich op de ruimte die er is om het re-integratiebeleid te verbeteren onder de huidige omstandigheden (meer maatwerk, gunstige conjunctuur, verbeteringen in de aanbesteding en minder afroming), de laatste drie op de methodiek en interpretatie van effectiviteitsschattingen.

Meer maatwerk

In recente rapporten en notities over re-integratie van het Ministerie van SZW komt één

PIERRE KONING
Universitair hoofd-
docent aan het
Instituut voor Publieke
Sector Efficiëntie
Studies aan de TU
Delft.

term steeds terug: maatwerk. Maatwerk komt erop neer dat instellingen en casemanagers de juiste typen trajecten op het juiste moment voor de juiste cliënttypen inzetten (Ministerie van SZW, 2008). De internationale literatuur spreekt in dit verband ook wel van *profiling* en *targeting* van werklozen. Profiling houdt in dat zo homogeen mogelijke groepen van werklozen, gemeten naar hun arbeidsmarktkansen en kenmerken, worden geconstrueerd, terwijl targeting beoogt de meest renderende trajecten voor deze groepen te bepalen. Uit de literatuur blijkt bijvoorbeeld dat bemiddeling voor werklozen zowel in de WW als in de bijstand (WWB) als instrument redelijk scoort. Evenzo zijn duurderde trajecten zoals scholing het meest zinvol voor langdurig werklozen, westerse allochtonen en vrouwen. Verder is het bij WW'ers verstandig om pas na een jaar trajecten in te zetten, terwijl in de bijstand juist vroegtijdige interventies effectiever zijn. De beleidsreactie op de variatie in effectiviteit spreekt voor zich: maatwerk. Verschillende simulatiestudies laten zien dat er zo door profiling en targeting winst valt te behalen. Zo tonen Lechner en Smith (2007) met Zwitserse gegevens aan dat direct na afronding van trajecten casemanagers liefst veertien procentpunt meer cliënten aan de slag hadden geholpen als ze zich hadden gehouden aan richtlijnen die volgen uit systemen van targeting. Daarnaast bleken casemanagers dezelfde plaatsingsresultaten te hebben als die bij een willekeurige (gerandomiseerde) toewijzing van trajecten het geval zou zijn geweest. Met andere woorden, casemanagers hadden geen noemenswaardig toegevoegde waarde bij het toewijzen van trajecten. Een soortgelijke analyse als die van Lechner en Smith is van Staghøj *et al.* (2007), die met Deense gegevens aantonen dat targeting wederom grote potentiële effecten heeft, namelijk een verkorting van de werkloosheidsduur van elf tot zeventien procent. De studies laten zien dat maatwerk kan renderen, maar hoe is dit in de praktijk vorm te geven? Casemanagers hebben hier wel ideeën over, maar die hoeven niet altijd de, volgens het systeem van *targeting*, kortste weg naar werk op te leveren. Zo hebben Behncke *et al.*

(2007) recent een grootschalig sociaal experiment naar de effecten van de invoering van profiling- en targeting-systemen in Zwitserland geëvalueerd. Deze systemen werden niet bindend opgelegd, maar als hulpmiddel voor casemanagers. De uitkomsten van het onderzoek waren verrassend: het effect van targeting op de uitstroom naar werk kon achteraf niet gemeten worden, aangezien casemanagers het systeem meestal terzijde legden. De conclusie die Behncke *et al.* (2007) dan ook trekken, is dat casemanagers sterker aangestuurd of geprikkeld moeten worden om zich te houden aan de richtlijnen.

Voor Nederland is onduidelijk hoe groot de potentiële winst van maatwerk is. De ervaringen in Zwitserland leren echter wel dat maatwerk in de praktijk geen wondermiddel is, zeker niet zonder inperking van de beleidsruimte van casemanagers. Gezien het feit dat de verantwoordelijkheid voor de bijstand bij gemeenten ligt en UWV op afstand staat van het Ministerie van SZW, zijn de mogelijkheden tot aansturing van bovenaf dus beperkt; het Ministerie van SZW kan hier alleen afspraken over maken die niet bindend zijn. De ervaring van de afgelopen jaren leert dan ook dat maatwerk niet als vanzelf post vat.

Gunstige conjunctuur

Een steeds terugkerend argument in de discussie rond nut en noodzaak van re-integratiebeleid is dat werklozen nu harder nodig zijn dan ooit. Inspanningen zouden juist in de huidige krappe arbeidsmarkt beter renderen. Is dit ook zo? Werkgevers zullen ten tijde van hoogconjunctuur inderdaad eerder geneigd zijn om werklozen in dienst te nemen, maar a priori zijn er geen redenen om aan te nemen dat daarmee ook de toegevoegde waarde van trajecten hoger zou zijn.

De conjunctuur kan de effectiviteit van trajecten wel op een andere manier beïnvloeden. Recente studies van Kluge (2006) en Lechner *et al.* (2005) wijzen hierbij op het belang van lock-in-effecten: gedurende trajecten neemt de baankans van werklozen doorgaans af. Kennelijk gaat een traject ten koste van de zoekinspanningen van deelnemers of werkt stigmatiserend naar werkgevers. Daartegenover staat een (verwachte) hogere baankans na afronding van het traject. Dit effect compenseert of overtreft de aanvankelijke *lock-in*-effecten. In tijden van hoge werkloosheid en (dus) geringe kansen op werk is de schade van lock-in-effecten relatief beperkt: de (alternatieve) kosten van vermindering van het zoeken naar werk zijn dan lager. De boodschap is dus helder: zet (meer) in op re-integratie in tijden van laagconjunctuur. Betrekken we dit op de huidige Nederlandse situatie, dan zijn de argumenten voor intensivering of instandhouding van inspanning dus niet sterk, althans niet met de conjunctuur als motivatie.

Aanbesteding professioneler

De Beleidsdoorlichting meldt dat de aanbesteding van re-integratie door zowel UWV als gemeenten professioneler is geworden, administratieve lasten zijn verminderd, contracten duurzamer zijn geworden en de concurrentie tussen offererende re-integratiebedrijven voldoende is (Ministerie van SZW, 2008). Het logische gevolg zou zijn dat, zij het geleidelijk, de prestaties van re-integratiebedrijven ook verbeteren. Ook

bij dit argument zijn echter kanttekeningen te plaatsen. Door recente (andere) beleidswijzigingen zijn namelijk mechanismen in gang gezet die deze vermeende winst van professionalisering teniet kunnen doen. Het gaat hier om de Individuele Re-integratieovereenkomsten (IRO's) en de re-integratiecoaches van UWV. Om met het eerste te beginnen: door de introductie van de IRO's in 2004 beschikken WW'ers en (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten over de mogelijkheid om zelf een re-integratiebedrijf te kiezen. Voorheen werden (alleen) standaardtrajecten grootschalig en in het openbaar aanbesteed. Het aantal IRO's is snel gegroeid, inmiddels gaat het om 28.000 van de 66.000 UWV-trajecten in 2006 (Ministerie van SZW, 2008). De IRO wordt breed op handen gedragen, zowel door UWV als door de cliënten zelf. Vanuit economische optiek zijn er echter ook belangrijke bezwaren tegen de IRO te maken (Koning, 2006a). Twee daarvan raken direct aan de aanbesteding. UWV heeft steeds meer moeite gekregen om de uitbestede kavels via de reguliere route (openbare aanbesteding) daadwerkelijk vol te krijgen: door de IRO kan immers niet altijd meer het traject door UWV bepaald worden. Dit is ook de reden dat UWV binnenkort zal stoppen met openbare aanbesteding van groepen WW'ers en WAO'ers en overgaat op een volledig geïndividualiseerd systeem (Ministerie van SZW, 2008). Maar er is ook een fundamenteeler probleem: de belangen van UWV (lees: de belastingbetaler) en van de cliënt die een IRO-traject wil zullen niet altijd samenvallen. UWV wil de kortste weg naar werk, maar de cliënt (die er bij aanvaarding van werk doorgaans niet sterk op vooruit gaat) wil vaak een loopbaantraject met een uitdagende opleiding. UWV zal er dus op toe moeten zien dat de cliënt niet al te vrij of eigenzinnig omgaat met de geboden ruimte, en moeten controleren of trajecten wel voldoende op uitstroom naar werk gericht zijn. Tegelijkertijd is de rol van opdrachtgever of aanbesteder diffuus geworden: is het nu UWV of de cliënt die een re-integratiebedrijf inschakelt en dus opdrachtgever is? Aan wie moet het bedrijf verantwoording afleggen? Door deze diffuse rolverdeling kan dus een verwatering van prikkels optreden naar het re-integratiebedrijf toe. Ook de introductie van re-integratiecoaches in 2005 heeft de aanbesteding door UWV onduidelijker gemaakt. De UWV-re-integratiecoach begeleidt en ondersteunt werklozen na een half jaar WW. Los van de vraag of publieke of private re-integratie te prefereren is, is de scheiding tussen de opdrachtgever (UWV) en opdrachtnemer bij het beleid dus nog onduidelijker geworden: is UWV opdrachtgever of opdrachtnemer van re-integratie, of wellicht een combinatie van beide? Al in onderzoek van Koning en Deelen (2003) is duidelijk gemaakt dat ook UWV-medewerkers (nu inmiddels dus de re-integratiecoaches) medebepalend zijn voor de plaatsing, terwijl alleen re-integratiebedrijven hierop worden afgerekend middels no-cure-no-paycontracten. Door de introductie van de re-integratiecoach is deze asymmetrie er niet minder op geworden. Ook daardoor is nog ongewis of de uitvoering van het re-integratiebeleid wel zal verbeteren de komende jaren.

Minder afroming

Na de privatisering van de re-integratiemarkt in 2002 zien het Ministerie van SZW, de uitvoerders en de Inspectie voor Werk en

Inkomen (IWI) het als hun plicht om afroming van werklozen tegen te gaan. De invoering van no-cure-no-paycontracten heeft die aandacht verder vergroot: voor re-integratiebedrijven lijkt het interessant zich te richten op werklozen die ook zonder interventie een hoge kans op plaatsing hebben. De Beleidsdoorlichting stelt dat UWV en gemeenten hun opdrachtgeverschap ten opzichte van re-integratiebedrijven verbeterd hebben, maar dat nog veel zicht ontbreekt op de prestaties van de re-integratiebedrijven (Ministerie van SZW, 2008). De vraag is daarom of re-integratiebedrijven toch nog veel ruimte voor afroming hebben, zodat er, andersom geredeneerd, dus ruimte tot verbetering is. Het antwoord op deze vraag is bij gebrek aan empirische analyses voor Nederland moeilijk te geven. Wel helpt het om drie schakels die afroming mogelijk maken tegen het licht te houden (Koning, 2005). Ten eerste is het de vraag of re-integratiebedrijven beter dan de aanbesteder (UWV of gemeenten) weten of individuele cliënten zich zullen plaatsen of niet. Ook re-integratiebedrijven zullen niet weten wat de toekomst zal brengen en zullen een inschatting van de *ex ante* plaatsingskansen moeten maken. Daarmee is de ruimte voor afroming dus beperkt. Tweede voorwaarde voor afroming is dat re-integratiebedrijven hun eventuele informatievoorsprong ook daadwerkelijk benutten. Ervaringen uit de Verenigde Staten met publieke re-integratiekantoren die op plaatsing beloofd worden, leren dat minder kansrijke cliënten inderdaad een kleinere kans hebben op een traject (Heckman *et al.*, 2002). Nadere inspectie van de resultaten leert echter dat afroming door casemanagers hier niet het meest passende begrip is. Het blijkt namelijk dat afroming ingegeven wordt door de cliënten zelf: vooral de meer kansrijken onder hen melden zich bij de uitvoeringskantoren voor een traject. Tot slot, afroming is vooral een probleem als de effectiviteit van trajecten hoog is bij kansarme werklozen. In dat geval is afroming namelijk niet alleen onrechtvaardig, maar ook inefficiënt. Zo vindt CPB (2000) dat trajecten vooral effectief zijn bij gemotiveerdere cliënten. Afroming kan dan dus juist positieve bijwer-

kingen hebben (Heckman *et al.*, 2002). Dit duidt dus op moeilijk te combineren doelstellingen van solidariteit en doelmatigheid. Een sterke focus op solidariteit zou erop neerkomen dat vooral die groep geholpen wordt voor wie trajecten weinig toegevoegde waarde hebben. Andersom betekent een sterke nadruk op doelmatigheid dat de meest kansarme werklozen niet aan bod zullen komen (Koning, 2003). Al met al zijn er dus meerdere redenen om de ernst van afroming en mogelijk kwalijke bijwerkingen van no-cure-no-paycontracten te nuanceren. De mogelijkheden om hier veel winst te halen, bijvoorbeeld door meer monitoring van de re-integratiebedrijven, zijn waarschijnlijk ook beperkt. Aanwijzingen dat resultaatsfinanciering de plaatsingsprestaties van de bedrijven bevordert, zijn daarentegen overtuigender (Groot en Onderstal, 2007).

Re-integratie relatief goedkoop

Re-integratietrajecten met scholing of bemiddeling als onderdeel zijn aanmerkelijk goedkoper dan werkervaringsplaatsen (WSW-banen) of gesubsidieerde arbeid. Zo stelt SEO Economisch Onderzoek (2006) dat de gemiddelde kosten voor een traject in de bijstand 3.250 euro bedragen, tegenover 2.000 euro in de WW. Dergelijke bedragen zijn (in beginsel) eenmalig en steken schril af tegen jaarlijkse uitgaven op of boven het wettelijk minimumloon, zoals bij gesubsidieerde arbeid. Aangezien re-integratie een veel goedkoper instrument is, zijn dus ook veel geringere effecten nodig om de kosten terug te verdienen door uitkeringsbesparingen.

De grote vraag bij re-integratie is wat dan verwacht mag worden: wanneer is de effectiviteit van trajecten voldoende om de kosten terug te verdienen? Een treffend voorbeeld in dit verband is de studie van Heyma (2006) naar de effectiviteit van trajecten voor WAO-herbeoordeelden. Deze studie rapporteert een jaarlijkse baankans van slechts 11,5 procent. De trajectkosten bedroegen gemiddeld 2.500 euro. Bij een uitkering van jaarlijks 10.000 euro en een jaarlijkse disconteringsvoet van vier procent is een toename van de baankans van slechts 0,7 procentpunt nodig om quitte te spelen (Koning, 2006b). Dit geringe break-

even-effect is te verklaren uit het feit dat de a-priorikansen op werk van de doelgroep heel laag zijn, en daarmee de ruimte voor uitkeringsbesparingen groot. Uitvoerders hoeven zich dus niet te schamen voor netto-effectiviteitsmetingen met één decimaal achter de komma. Ondanks dit goede nieuws blijkt dat kosten-batenanalyses (KBA's) voor re-integratie meestal negatief uitvallen. Wordt er bijvoorbeeld gekeken naar de studie van SEO (2006), dan verdienen trajecten zich voor circa zestig procent terug door uitkeringsbesparingen. Ondanks dat re-integratie dus een relatief goedkoop instrument is, zal de belastingbetaler er doorgaans dus nog steeds geld op toe moeten leggen.

Maatschappelijke baten

De reactie op een KBA van re-integratie laat zich raden: is de focus op alleen inverdieneffecten niet te beperkt? Re-integratie kan immers (meer) maatschappelijke effecten hebben, zoals de inkomensvoortgang van de werklozen zelf, verminderde criminaliteit of buurteffecten. Maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA's) van re-integratie die hier rekening mee houden zijn nog relatief jong. Koning *et al.* (2002) hebben de eerste stappen gezet en SEO (2006) presenteert de eerste, volledig uitgewerkte MKBA.

Ook de Beleidsdoorlichting besteedt aandacht aan MKBA's van re-integratie. Het CPB is in dit verband ook verzocht een second opinion uit te voeren op de studie van SEO (Bosch en Koning, 2007). De boodschap van de SEO-studie is dat KBA's van re-integratie voor de overheidskas weliswaar meestal negatief uitvallen, maar de private baten voor uitkeringsgerechtigden zo hoog zijn dat MKBA's wel batig zijn. Schattingen van SEO suggereren namelijk dat trajecten voorkomen dat mensen zich terugtrekken van de arbeidsmarkt en hun uitkering verliezen (non-participatie). Daardoor ontlopen zij een forse achteruitgang in inkomen. De vraag is echter of dit inkomenseffect wel te interpreteren is als (pure) winst voor werkzoekenden. Dat werkzoekenden door re-integratie langer in de uitkering blijven, suggereert namelijk dat zij een afweging maken tussen een uitkering met zoekverplichtingen enerzijds, of meer vrije tijd en ruimte voor informele arbeid anderzijds. Door een traject zal deze afweging wijzigen, namelijk uitstel van de beslissing tot non-participatie. Gedurende dit uitstel zal de cliënt een uitkering ontvangen waar dit voorheen niet het geval was. Maar tegelijkertijd loopt de cliënt het nut mis dat verbonden zou zijn geweest aan non-participatie. Per saldo is het effect dus waarschijnlijk niet zo groot en is de positieve balans van de MKBA twijfelachtig.

Het pleit over MKBA's van re-integratie is voorlopig nog niet beslecht. Dit is niet alleen terug te voeren op het ontbreken van (alle) empirische informatie die nodig is voor MKBA's, maar ook op de onduidelijkheid over de vraag hoe leidend MKBA's zijn als sturingsinstrument voor beleid. Bij dit laatste speelt de vraag of re-integratie een normatieve aangelegenheid is of niet: ziet de overheid het als haar plicht om werkzoekenden aan de onderkant te allen tijde te re-integreren – ook als individuen er niet op vooruitgaan of als re-integratie zichzelf niet terugverdient en dus de belastingen omhoog moeten? Of anders geformuleerd: ziet de overheid re-integratie nog als middel, of inmiddels ook als

doel op zich? In het tweede geval betekent dit dat objectieve MKBA's terzijde gelegd kunnen worden en alleen als hulpmiddel fungeren om het prijskaartje van re-integratie inzichtelijk te maken.

Langetermijneffecten

Wellicht het meest gebezigde argument voor het voortzetten van re-integratiebeleid is dat re-integratie een kwestie is van lange adem. Re-integratie vindt plaats in kleine stapjes, zodat het de nodige tijd vergt totdat het zichtbaar wordt dat het beleid zijn vruchten afwerpt. Het moge duidelijk zijn dat dit argument beperkt houdbaar is: hoe lang trajecten ook duren, uiteindelijk is het de vraag of werkzoekenden aan de slag zijn gekomen. Zoiets vereist onderzoek naar effectiviteit over lange tijdsintervallen. Zo hebben Lechner *et al.* (2005) de effecten van trajecten voor langdurig werklozen in Duitsland onderzocht over een periode van liefst zeven jaar. Bij alle typen programma's blijken dan op korte termijn forse lock-in-effecten op te treden. Op de wat langere termijn treedt het eigenlijke effect op en nemen de kansen op werk weer toe. Voor de kortste programma's blijkt na zeven jaar de balans per saldo positief uit te slaan. Voor de andere, zoals bijscholing en werker-varingsplaatsen, is dat (nog) niet geval.

Onderzoek naar de langetermijneffecten van re-integratie ontbreekt nog in Nederland. Wil het Ministerie van SZW het pleit over het belang van dergelijke effecten uiteindelijk beslechten, dan zal het de regie bij het evaluatieonderzoek naar zich toe moeten trekken, want zonder zo'n rol zal (grootschalig) onderzoek over langere tijdperioden namelijk moeilijk van de grond komen. Dit vergt wel een flinke koerswijziging: het Ministerie van SZW neemt de laatste jaren nauwelijks nog initiatieven tot evaluatieonderzoek en beschikt niet meer over de expertise van de in 2005 opgerichte Wetenschappelijke Adviesgroep voor Re-integratie en Arbeidsmarktbeleid.

Conclusie

Al met al valt geen van de zeven argumenten voor re-integratie onomwonden positief uit voor het huidige re-integratiebeleid. Op zich is dit een wat sombere constatering. Tegelijkertijd zijn er verschillende open eindes die verdere uitwerking verdienen en de baten van beleid beter inzichtelijk kunnen maken. Deels zijn deze beleidsmatig van aard, deels gericht op de evaluatie van het beleid.

Om met beleid te beginnen: re-integratie kan waarschijnlijk beter door meer maatwerk te leveren bij het aanbieden van trajecten. Onbeantwoord is de vraag echter hoe casemanagers gevolg zullen kunnen geven aan maatwerk als dit volgt uit van bovenaf opgelegde systemen voor profiling en targeting. Ook is het de vraag of de organisatie van re-integratiebeleid door de instelling van de IRO's en de re-integratiecoaches nu niet nodeloos ingewikkeld is geworden. Onduidelijk is wie nu de regie heeft: is dat de cliënt, de re-integratiecoach of het re-integratiebedrijf?

Wat resteert is de evaluatie van re-integratiebeleid. Veel meer dan in het recente verleden zou het Ministerie van SZW hier een proactieve rol kunnen vervullen, zowel bij de MKBA's als bij onderzoek naar langeter-

mijneffecten van beleid. Beargumenteren dat de baten van beleid in de toekomst liggen, is één ding, maar aantonen dat dit ook daadwerkelijk gebeurt, hoort daar ook bij.

LITERATUUR

- Behncke, S., M. Frölich en M. Lechner (2007) *Targeting labour market programmes: Results from a randomized experiment*. IZA Discussion paper 3085.
- Bosch, N. en P. Koning (2007) *De maatschappelijke kosten en baten van re-integratie*. CPB Notitie, 6 juli 2007.
- CPB (2000) *Arbeidsbemiddeling en -reintegratie van werklozen: Welke rol heeft de overheid te spelen?* CPB Werkdocument 118.
- Groot, I. en S. Onderstal (2007) No cure no pay, een goed idee. *ESB*, (92)4502, 46-47.
- Heckman, J., C. Heinrich en J. Smith (2002) *The performance of performance standards*. IZA Discussion paper 525.
- Heyma, A. (2006) *'De weg terug; epiloog.'* Den Haag: RWI.
- IBO (2001) *Aan de Slag*. Den Haag: IBO.
- Kluve, J. (2006) *The effectiveness of European active labor market policy*. IZA Discussion Paper 2018.
- Koning, J. de, A. Gelderblom, C. Th. Zandvliet en R. Blanken (2004) *Werkt scholing voor werklozen?* Literatuurstudie. Rotterdam: SEOR.
- Koning, P. (2003) *Prestatieprikkels en de kansarmen*. *ESB*, 88(4404), 250-251.
- Koning, P. (2005) *Het spook van afroming ontmaskerd?* In: Vos, E.L. de (red.) *Verraderlijk effectief. Prestatiemeting van reïntegratie en activering deel 2*. Hoofddorp: TNO Arbeid.
- Koning, P. (2006a) *De psychologie van re-integratie*. *ESB*, 91(4478), 48.
- Koning, P. (2006b) *Second opinion SEO-studie 'De weg terug; epiloog.'* CPB Notitie 2006/47.
- Koning, P. en A. Deelen (2003) *Prikkels voor UWV*. CPB Document 32.
- Koning, P., C. Teulings en G. van den Berg (2002) *Hoe arbeidsmarktbeleid te waarderen?* *ESB*, 87(4372), 600-602.
- Lechner, M., R. Miquel en C. Wunsch (2005) *Long-run effects of public sector sponsored training in West Germany*. CEPR Discussion paper 4851.
- Lechner, M. en J.A. Smith (2007) *What is the value added by caseworkers?* *Labour Economics*, 14(2), 135-151.
- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) (2008) *Beleidsdoorlichting re-integratie*. Den Haag, januari 2008.
- SEO Economisch Onderzoek (2006) *Kosten en baten van reïntegratie*. SEO Rapport 928.
- SCP (2003) *De uitkering van de baan*. Den Haag: SCP.
- Staghøj, J., M. Svarer en M. Rosholm (2007) *A statistical programme assignment model*. IZA Discussion paper 3165.